

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **J. P.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje**, se sídlem Zborovská 11, Praha 5, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 13. 10. 2010, č. j. 44 A 58/2010 - 25,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 13. 10. 2010, č. j. 44 A 58/2010 - 25, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalobou ze dne 1. 7. 2010 se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 6. 2010, sp. zn. SZ 063477/2010/KUSK REG/Ko, č. j. 087496/2010/KUSK, jímž žalovaný zamítl odvolání žalobce, M. P. a J. P., nar. X, a potvrdil usnesení Magistrátu města Kladna ze dne 15. 3. 2010, č. j. OV/806/10-2, kterým bylo odloženo podání ve věci ohlášení stavební úpravy pro změny v užívání části stavby, týkající se vybourání dveřního otvoru v obvodové zdi v místě stávajícího okenního otvoru, v K. – D., na pozemku parc. č. 838 v katastrálním území Dubí u Kladna.

Krajský soud v Praze usnesením ze dne 23. 7. 2010, č. j. 44 A 58/2010 - 14, postoupil věc Městskému soudu v Praze. Toto usnesení napadl žalobce včasnou kasační stížností.

Krajský soud v Praze usnesením ze dne 9. 8. 2010, č. j. 44 A 58/2010 - 18, vyzval žalobce, aby do tří dnů od doručení usnesení zaplatil soudní poplatek za kasační stížnost, který činí 3000 Kč. Soud současně žalobce poučil, že nebude-li soudní poplatek ve

stanovené lhůtě zaplacen, bude řízení zastaveno. Soud dále žalobce upozornil, že může podat návrh, aby mu bylo přiznáno osvobození od soudních poplatků.

Žalobce v podání ze dne 16. 8. 2010 reagoval na poučení o možnosti podat návrh na osvobození od soudních poplatků, přičemž uvedl: „*... tento návrh činím s odvoláním na zákon č., 549/1991 Sb., o soudních poplatcích dle § 11 odst. 1 písmeno g) které je uvedeno v žalobě a v usnesení je uvedeno, že žalobce má uhradit 3 000,- Kč za podanou kasační stížnost, která je dle § 11 odst. 3 písmeno f) osvobozena od poplatku v řízení o kasační stížnosti.*“

Krajský soud v Praze usnesením ze dne 13. 10. 2010, č. j. 44 A 58/2010 - 25, řízení o kasační stížnosti žalobce zastavil a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění soud uvedl, že žalobce kasační stížností napadl usnesení krajského soudu o postoupení věci z důvodu místní nepříslušnosti. Soud jej usnesením vyzval k zaplacení soudního poplatku a poučil jej o tom, že nebude-li soudní poplatek ve stanovené lhůtě zaplacen, bude řízení o kasační stížnosti zastaveno; toto usnesení bylo žalobci doručeno dne 12. 8. 2010. Žalobce na výzvu reagoval podáním, v němž učinil návrh na osvobození od soudních poplatků s poukazem na § 11 odst. 1 písm. g) a § 11 odst. 3 písm. f) zákona o soudních poplatcích. K tomuto podání soud žalobci sdělil, že souzená věc není ze zákona osvobozena od soudních poplatků a ustanovení § 11 odst. 1 písm. g) zákona o soudních poplatcích nelze v dané věci aplikovat. Současně byl žalobce poučen o tom, že doloží-li, že nemá dostatečné prostředky, může být od soudních poplatků osvobozen; žalobci byl rovněž zaslán formulář potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech. Žalobce však setrval na stanovisku, že věc je osvobozena ze zákona, vyplněné potvrzení nepředložil a soudní poplatek nezaplatil. Soud zopakoval, že v dané věci není žalobce osvobozen ze zákona, jedná se o řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu, o kterém ještě zdaleka není jisté, že je nezákonné; proto je za žalobu i za případnou kasační stížnost třeba zaplatit soudní poplatek. Jelikož žalobce soudní poplatek nezaplatil, ani nepožádal o osvobození od soudního poplatku, kteroužto žádost by doložil potvrzením o osobních, majetkových a výdělkových poměrech, krajský soud řízení o kasační stížnosti zastavil.

Proti tomuto usnesení podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost. Namítal nezákonnost postupu krajského soudu a jeho rozhodnutí o postoupení věci Městskému soudu v Praze. Poukázal na nezákonně vytvořenou poplatkovou povinnost a uvedl, že soudní poplatek byl vykonstruován nezákonným postoupením věci Městskému soudu v Praze. Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení z důvodu nezákonnosti postupu soudu zrušil.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost přípustnou, neboť podle jeho konstantní judikatury *„[V] řízení o kasační stížnosti proti usnesení městského, resp. krajského soudu, o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku za předchozí kasační stížnost by trvání na splnění poplatkové povinnosti znamenalo řetězení řešeného problému a ve svém důsledku by popíralo smysl samotného řízení. Tato okolnost proto sama o sobě nemůže bránit projednání věci a vydání meritorního rozhodnutí.*“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2007, č. j. 9 As 3/2007 - 77, www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů; zkoumal při tom, zda napadené usnesení netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Podle § 109 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."), *Nejvyšší správní soud je vázán důvody kasační stížnosti; to neplatí, bylo-li řízení před soudem zmatečné [§ 103 odst. 1 písm. c)] nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné [§ 103 odst. 1 písm. d)], jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné.*

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že řízení před krajským soudem bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly.*

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu *„[Ú]častník řízení, který požádal o osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.) a který byl soudem řádně poučen (§ 36 odst. 1 s. ř. s.), je povinen uvést a prokázat veškeré skutečnosti rozhodné pro posouzení žádosti. Vyplyne-li z uvedených údajů či obsahu spisu, že jsou nevěrohodné, popř. neúplné, soud žádost zamítne."* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2009, č. j. 1 As 39/2009 - 88, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 1962/2010, www.nssoud.cz).

V projednávané věci stěžovatel reagoval na poučení soudu o možnosti požádat o osvobození od soudních poplatků (krajský soud nesprávně uvedl *„podat návrh"*) a v podání ze dne 16. 8. 2010 žádost o osvobození od soudních poplatků uplatnil, byť ji - veden poučením krajského soudu - formuloval jako návrh.

Stěžovatel tedy mimo jakoukoliv pochybnost vznesl žádost o osvobození od soudních poplatků, o které krajský soud nerozhodl. Nejvyšší správní soud nepřehlédl, že se krajský soud pokusil stěžovateli vysvětlit, že projednávaná věc není osvobozena od soudních poplatků ze zákona, ustanovení § 11 odst. 1 písm. g) zákona o soudních poplatcích nelze aplikovat a stěžovateli jako jediná možnost, jak dosáhnout osvobození od soudních poplatků, zůstává doložit, že nemá dostatečné prostředky (srov. ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s.). Tento postup však podle názoru Nejvyššího správního soudu nezbavuje krajský soud povinnosti o podané žádosti rozhodnout, a to ještě před zastavením řízení z důvodu nezaplacení soudního poplatku.

Pokud by soud žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků vyhověl (jeho rozhodnutí nemůže Nejvyšší správní soud předjímat), nebylo by již možné zastavit

řízení pro nezaplacení soudního poplatku. Rozhodnutí o žádosti, kterou soud nezákonně pominul, má tedy nepopiratelný vliv na další postup a rozhodnutí v této věci.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že zastavil-li krajský soud řízení pro nezaplacení soudního poplatku, aniž rozhodl o žádosti o osvobození od soudního poplatku za toto řízení, porušil právo stěžovatele na přístup k soudu (*denegatio iustitiae)* a řízení zatížil zásadní vadou způsobující nezákonnost jeho rozhodnutí. K obdobným závěrům dospěl Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 10. 10. 2008, č. j. 4 Ads 82/2008 - 27, www.nssoud.cz.

Za dané procesní situace Nejvyššímu správnímu soudu nezbylo, než usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 13. 10. 2010, č. j. 44 A 58/2010 - 25, podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. pro jeho nezákonnost zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení. Ke zjištěné vadě řízení musel Nejvyšší správní soud přihlédnout z úřední povinnosti, proto se pro nadbytečnost nezabýval jednotlivými kasačními námitkami.

Podle § 110 odst. 3 s. ř. s., *zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí.*

Na krajském soudu nyní bude, aby rozhodl o žádosti stěžovatele o osvobození od soudního poplatku za řízení o jeho kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 23. 7. 2010, č. j. 44 A 58/2010 - 14, a dále pokračoval v postupu podle § 108 odst. 1 s. ř. s.

O náhradě nákladů řízení o této kasační stížnosti bude rozhodnuto v rozsudku či v usnesení, jímž bude řízení skončeno (§ 61 odst. 1 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. března 2011

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu